

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część LXVIII. — Wydana i rozesłana dnia 25. listopada 1898.

Treść: № 202. Rozporządzenie, dotyczące się zaprowadzenia w c. k. niemieckiej Szkole Głównej technicznej w Pradze egzaminów rządowych teoretycznych z przedmiotów techniki kultury.

202.

Rozporządzenie Ministerstwa wyznań i oświaty w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa i z Ministerstwem spraw wewnętrznych z dnia 7. listopada 1898,

tyczące się zaprowadzenia w c. k. niemieckiej Szkole Głównej technicznej w Pradze egzaminów rządowych teoretycznych z przedmiotów techniki kultury.

Na zasadzie Najwyższego postanowienia z dnia 31. października 1898 wydaje się następujące przepisy co do zaprowadzenia w niemieckiej Szkole Głównej technicznej w Pradze egzaminów rządowych teoretycznych z przedmiotów techniki kultury:

§. 1.

Dla przekonania się o wykształceniu naukowym w przedmiotach techniki kultury nabytym w c. k. niemieckiej Szkole Głównej technicznej w Pradze lub w zakładzie będącym z nią na równi, będą się odbywały egzamina rządowe a mianowicie:

pierwszy czyli ogólny z przedmiotów zasadniczych,

drugi czyli zawodowy z przedmiotów właściwych techniki kultury.

§. 2.

Przedmiotami pierwszego egzaminu rządowego są: klimatologia, mineralogia i geologia, matematyka, geodezya niższa, gospodarstwo społeczne.

§. 3.

Przedmiotami drugiego egzaminu rządowego są: nauka o melioracjach, budownictwo ziemne, drogowe i wodne, nauka administracyi i prawa.

§. 4.

Do egzaminów rządowych potrzebne są świadectwa postępu we wszystkich przypadkach ze stopniem przynajmniej „dostatecznym“ a mianowicie do pierwszego egzaminu rządowego świadectwa z geometrii wykreślnej, fizyki, mechaniki, chemii, do drugiego egzaminu rządowego świadectwa z zastosowania geodezyi do techniki kultury, z nauki o machinach rolniczych, z budownictwa cywilnego rolniczego, z gospodarki rolniczej, z nauki o uprawie roślin, z hydrauliki, mechaniki budowniczej i nauki o budowie mostów.

Pierwszy egzamin rządowy.

§. 5.

Na pierwszym egzaminie rządowym czynności egzaminatorów sprawują profesorowie a w razie potrzeby także docenci tych przedmiotów w Szkole Głównej wykładanych, z których kandydaci mają być egzaminowani.

Kierowanie tym egzaminem należy do przełożonego właściwego wydziału a w nieobecności onegoż do jego poprzednika w urzędzie.

Przewodniczący ma z tytułu swego urzędu prawo lecz nie obowiązek zadawania kandydatom pytań z każdego przedmiotu.

§. 6.

Minister oświaty może wydelegować do egzaminów komisarzy rządowych, którym służy prawo zadawania pytań.

§. 7.

Pierwszy egzamin rządowy zdać należy na początku czwartego półrocza. Jako terminy zwyczajne do zdawania tego egzaminu wyznaczają się pierwsze tygodnie letniego półrocza, jako termin nadzwyczajny pierwsze tygodnie półrocza zimowego.

W terminie nadzwyczajnym przypuszczeni być mogą zwyczajnie tylko ci kandydaci, którzy na egzaminie złożonym w terminie zwyczajnym zostali odrzuceni i którym wtedy nie dłuższy termin do ponowienia egzaminu wyznaczono.

Wyjątkowo przypuszczani będą do pierwszego egzaminu rządowego w tym terminie także ci kandydaci, którzy zgłosili się w porę do złożenia go w terminie zwyczajnym, wszakże bez własnej winy nie mogli stanąć w tym terminie. Kandydatom tym kładzie się za warunek, żeby przed egzaminem usprawiedliwili swoją nieobecność i prosili o przypuszczenie w terminie nadzwyczajnym.

Na takie jednak wyjątkowe przypuszczenie w terminie nadzwyczajnym pozwolić może tylko Minister oświaty na wniosek grona profesorów uczyniony po wysłuchaniu przełożonego właściwego wydziału.

Jeżeli obie te osoby są zgodnie przeciwne przypuszczeniu, odmawia się kandydatowi przypuszczenia a przeciw takiej decyzji nie ma odwołania.

Pod względem innych szczegółów stosowane być mają odpowiednio postanowienia rozporządzenia ministerjalnego z dnia 31. października 1877, L. 9087 (Dz. rozp. min. Nr. 28).

§. 8.

Prośbę o przypuszczenie do pierwszego egzaminu rządowego podać ma kandydat na piśmie do przełożonego właściwego wydziału dołączając do prośby następujące dokumenty:

1. świadectwo wpisu;
2. świadectwo dojrzałości lub dokument, któryby je zastąpił;
3. książeczkę legitymacyjną lub też dowód, że kandydat był jako uczeń zwyczajny zapisany naj-

mniej przez trzy półrocza w c. k. niemieckiej Szkole Głównej technicznej lub w zakładzie będącym z nią na równi, i że uczęszczał na wszystkie przedmioty do pierwszego egzaminu rządowego należące, jako też na ćwiczenia praktyczne z nimi połączone;

4. świadectwa postępu z przedmiotów w §. 4 wzmiankowanych, o ile odnoszą się do pierwszego egzaminu rządowego.

Nadto przedstawić trzeba uwierzytelnione należycie wypracowania graficzne i inne według planu nauki do odnośnych przedmiotów należące a według okoliczności udowodnić ich wykonanie.

Wszystkie te dokumenty złożyć należy w pierwopisach i komisya musi je mieć przed sobą w czasie egzaminu.

§. 9.

Do egzaminów rządowych ogólnych, odbywających się w terminie zwyczajnym, zgłaszać się należy w czasie od 15. stycznia aż do 15. lutego.

Ci kandydaci, którzy w terminie zwyczajnym zostali odrzuceni i chcą, żeby ich znowu przypuszczono do pierwszego egzaminu rządowego w terminie nadzwyczajnym, podawać mają prośby swoje w miesiącu czerwcu.

§. 10.

Przełożony wydziału winien zbadać prośbę i załączki a jeżeli nie zachodzi żadna przeszkoda do przypuszczenia, ma sam zezwolić na to udzieleniem krótkiej odpowiedzi na prośbie.

§. 11.

Gdy zachodzą przeszkody mniejszej wagi, które kandydat może niezwłocznie uchylić, dać mu należy odpowiednie wskazówki; w przypadkach wątpliwych trzeba przedstawić sprawę gronu profesorów do decyzji.

Przeciwko odmówieniu przez grono profesorów przypuszczenia do pierwszego egzaminu rządowego wolno odwołać się do Ministra oświaty.

§. 12.

Na pierwszym (ogólnym) egzaminie rządowym komisya może uwzględnić wyniki egzaminów z pojedynczych przedmiotów przez kandydata złożonych.

Komisya może zwyczajnie uwolnić kandydata od egzaminu z tych przedmiotów, z których na egzaminach szczegółowych otrzymał stopień „dobry“ lub wyższy.

Jeżeli tak było co do wszystkich przedmiotów egzaminu, egzamin może całkiem odpaść. W każdym jednak razie komisji egzaminacyjnej służy prawo żądania, żeby kandydat zdał egzamin z niektórych lub ze wszystkich przedmiotów pomimo przedstawienia świadectw z pojedynczych przedmiotów.

Drugi egzamin rządowy.

§. 13.

Do egzaminów zawodowych ustanawia Minister oświaty osobną komisję egzaminacyjną.

§. 14.

Komisja składa się z prezesa, wiceprezesa i tylu komisarzy egzaminacyjnych, ilu ich potrzeba ze względu na przedmioty egzaminu i na ilość kandydatów.

Prezes, wiceprezes i komisarze egzaminacyjni składają komisję główną.

Z nich tworzy prezes podług własnego zdania komisję do oddzielnych aktów egzaminu (komisję szczegółów).

§. 15.

Na komisarzy egzaminacyjnych wybierać należy głównie profesorów i docentów Szkoły Głównej, lecz także znakomitych biegłych do Szkoły nie należących.

Każdy profesor lub urzędnik do tego obowiązku powołany, winien go przyjąć.

§. 16.

Prezes i wiceprezes są zarazem egzaminatorami.

Gdy prezes nie może być obecny, zastępuje go wiceprezes, gdy zaś wiceprezes jest nieobecny, ten członek komisji egzaminacyjnej, który podług lat służby jest najstarszy.

§. 17.

Egzaminu zawodowego nie można zdawać wcześniej jak w ostatnich tygodniach szóstego półrocza, zresztą nie wyznacza się dla niego stałego terminu i można go zdawać kiedykolwiek, wyjąwszy ferie jesienne i wśród roku przypadające.

§. 18.

Prośbę o przypuszczenie do drugiego egzaminu rządowego podać ma kandydat piśmiennie do prezesa komisji, dołączając do niej następujące dokumenty:

1. książeczkę legitymacyjną lub też dowód, że kandydat był zapisany ogółem najmniej przez sześć — a od złożenia z dobrym skutkiem pierwszego egzaminu rządowego — najmniej przez trzy a względnie przez dwa półrocza w c. k. niemieckiej Szkole Głównej technicznej lub w zakładzie będącym z nią na równi jako uczeń zwyczajny i że uczęszczał na wszystkie przedmioty egzaminu zawodowego z techniki kultury, tudzież na pedagogię, ustawoznawstwo komasacy i melioracyi, na chemię rolniczą, encyklopedyę budownictwa cywilnego, jakoteż, że uczęszczał w odnośnych ćwiczeniach praktycznych;

2. świadectwo złożonego pierwszego egzaminu rządowego, lub też certyfikat to świadectwo zastępujący;

3. świadectwa postępu z przedmiotów w §. 4 wzmiankowanych, o ile odnoszą się do drugiego egzaminu rządowego.

Nadto wypracowania graficzne i wszelkie inne będące według planu nauki w związku z odnośnymi przedmiotami wykładowemi przedstawić należy dostatecznie uwierzytelnione lub udowodnić ich wykonanie.

Wszystkie te dokumenty złożyć należy w pierwopisach i komisja musi mieć je przed sobą w czasie egzaminu.

§. 19.

Dni egzaminu wyznacza prezes w każdym z osobna przypadku.

Pod tym względem winien przestrzegać kolei, w jakiej kandydaci zgłaszali się u niego do egzaminu.

§. 20.

Gdy prezes odmówi przypuszczenia do drugiego egzaminu, kandydatowi wolno odwołać się do Ministra oświaty.

§. 21.

Egzamin zawodowy dzieli się na praktyczny i teoretyczny. Na egzaminie praktycznym, który odbywa się przed teoretycznym, winien kandydat wykonać wypracowanie na podstawie wyznaczonego mu zadania, do którego wybierać należy takie tematy, żeby kandydatowi nastroczały sposobność okazania biegłości swojej w stosowaniu nauk wszystkich głównych przedmiotów egzaminu.

Nad wyborem zadań odbywa się narada w komisji egzaminacyjnej a zarazem wyznacza komisja egzaminatora, pod którego nadzorem kandydat ma zadanie zrobić.

Zadanie wyrabia się w jednym z lokali Szkoły Głównej technicznej i nie powinno wymagać więcej czasu nad ośm dni.

Jeżeli kandydat zda dobrze egzamin praktyczny, o czym orzeka komisya, przypuszcza się go do egzaminu teoretycznego. W przeciwnym razie winien poddać się ponownie egzaminowi praktycznemu w terminie, który będzie mu wyznaczony.

§. 22.

Na drugim egzaminie rządowym mogą być uwzględnione przedstawione świadectwa postępu z przedmiotów tego egzaminu, jeżeli zawierają stopnie „dobre“ lub wyższe.

Egzamin praktyczny trzeba jednak zawsze złożyć w całej rozciągłości i tylko egzamin teoretyczny może być skrócony na podstawie dobrych świadectw z pojedynczych przedmiotów.

Postanowienia ogólne, tyżące się obu egzaminów rządowych.

§. 23.

Każdy kandydat winien stanąć do egzaminu w dniu, który mu wyznaczono. Jeżeli nie stanie, doznać ma skutków szkodliwych z tego wynikających.

Wszyscy kandydaci, którym ten sam dzień do złożenia egzaminu wyznaczono, stawić się mają w tymże dniu przed rozpoczęciem się egzaminu i powinni być obecni dopóki nie złożą egzaminu.

§. 24.

Dwóch lub więcej kandydatów mogą wzajemnie zamienić dni egzaminu, lecz tylko za zezwoleniem przewodniczącego.

§. 25.

Egzamina z pojedynczych przedmiotów zdaje się ustnie a stosownie do przedmiotu także piśmiennie (graficznie) pod nadzorem. Na egzaminach piśmiennych (graficznych) komisya egzaminacyjna upoważniona jest mieć stosowny wzgląd na przedstawione sobie wypracowania z czasu uczęszczania na wykłady, atoli z zachowaniem ostrożności przeciw podsunięciu cudzej roboty. Podczas egzaminów ustnych przewodniczący i większość egzaminatorów powinni być nieustannie aż do końca obecni.

Nie wolno nigdy więcej jak dwóch kandydatów jednocześnie egzaminować.

Egzamin ustny z jednego przedmiotu nie powinien w żadnym przypadku trwać dłużej jak godzinę.

§. 26.

Egzaminy ustne odbywają się publicznie.

Przewodniczący komisji egzaminacyjnej winien użyć wszelkich środków potrzebnych do zapobieżenia naruszaniu spokojności i porządku, któreby uwłaczało godności i ważności aktu lub mogło wpływać szkodliwie na kandydatów, zakłócając ich przytomność umysłu lub swobodę sądu.

Naruszających spokojność winien tenże wydalic lub według okoliczności kazać całkiem wypróżnić salę egzaminacyjną.

§. 27.

Nad wynikami odbytego egzaminu komisya nie może naradzać się i głosować jawnie.

Najprzód debatuje komisya nad ogólnym wynikiem egzaminu a gdy każdy z egzaminatorów wypowie zdanie, czy egzamin ze swego przedmiotu uważa za złożony czy nie, komisya orzeka, czy kandydat ma być aprobowany czy odrzucony.

Żaden egzamin rządowy nie może być uważany za złożony, jeżeli kandydat choćby tylko z jednego przedmiotu (§. 28) nie zadowolnić komisji. Jeżeli nie zadowolnić jej z więcej niż z jednego przedmiotu, wyznaczyć należy przez głosowanie termin, przed upływem którego kandydat nie może być przypuszczony do ponowienia egzaminu.

Wynik egzaminu z pojedynczych przedmiotów klasyfikuje się w stopniach: „celująco“, „bardzo dobrze“, „dobrze“, „dostatecznie“ i „niedostatecznie“, które egzaminator zapisuje w osobnym protokole, przyczem uwzględnic należy także odpowiedzi na pytania zadane przez przewodniczącego lub komisarza rządowego (§. 6).

Z wyników egzaminu z pojedynczych przedmiotów wydaje się sąd ogólny, czy kandydat okazał się w skutek egzaminu „uzdolnionym“ czy „uzdolnionym z odznaczeniem“. Stopnie uzyskane na egzaminach z pojedynczych przedmiotów bierze się także w rachubę.

§. 28.

Jeżeli kandydat nie zadowolnić komisji tylko z jednego przedmiotu, przypuszczony być może do poprawienia bezskutecznego egzaminu z tego jednego przedmiotu po upływie dwumiesięcznego terminu.

Jeżeli powtórnie otrzyma stopień „niedostateczny“, przypuszczony być może jeszcze raz do egzaminu poprawczego po upływie następnych czterech miesięcy.

Każdy taki egzamin poprawczy odbywać się ma w ciągłej obecności przewodniczącego właściwej komisji egzaminacyjnej a jeżeli na pierwszym egzaminie rządowym (§. 6) urzędował komisarz rządowy, także w obecności tegoż komisarza.

§. 29.

Jeżeli kandydat nie zadowolnił komisji z więcej niż jednego przedmiotu, przypuszczony być może tylko do ponowienia całego egzaminu i komisya wyznaczyć ma do tego termin.

Termin do ponowienia egzaminu rządowego ogólnego złożonego niepomyślnie w terminie zwyczajnym, wyznaczony być może albo na najbliższy termin nadzwyczajny (początek półroczia zimowego) albo na najbliższy termin zwyczajny, termin ponowienia pierwszego egzaminu rządowego, złożonego niepomyślnie w terminie nadzwyczajnym (początek półroczia zimowego) podobnież na najbliższy termin zwyczajny albo na najbliższy termin nadzwyczajny.

Jeżeliby kandydat, ponawiając egzamin, nie zadowolnił komisji choćby tylko z jednego przedmiotu, przypuszczony być może do ponowienia już tylko raz całego egzaminu.

§. 30.

Jeżeli kandydat na pierwszym egzaminie rządowym odrzucony został na cały rok szkolny, komisya może oznaczyć przedmioty lub ćwiczenia, na które kandydat ma uczęszczać w ciągu tegoż roku.

§. 31.

Wynik ostateczny egzaminu ogłasza się publicznie natychmiast, jak tylko się skończy narada i nadto zapisuje się go w książeczce legitymacyjnej kandydata, w razie odrzucenia z dodaniem terminu ponowienia i wszystkich innych warunków, pod którymi odrzucony ma być przypuszczony do ponownego egzaminu, poczem wyciska się pieczęć.

Tym, którzy egzamina rządowe zdali pomyślnie, wydają się świadectwa. W tym przypadku, jeżeli kandydata uwolniono całkiem lub z wyjątkiem jednego przedmiotu (§. 12) od egzaminu rządowego, zamiast świadectwa egzaminacyjnego wydaje się potwierdzenie poświadczające tę okoliczność.

§. 32.

Świadectwa egzaminów rządowych, jakoteż certyfikaty zastępujące świadectwo pierwszego egzaminu rządowego zawierać mają prócz rodowodu kandydata i opisu biegu jego nauki, jakoteż daty dnia egzaminu, jeżeli go zdawał, tak stopnie uzyskane na egzaminach z pojedynczych przedmiotów, na mocy których uwolniono kandydata od egzaminu rządowego, jak również i te, które kandydat otrzymał z przedmiotów egzaminu ogólnego; świadectwo z egzaminu zawodowego zawierać ma także wynik egzaminu praktycznego a oba wyniki ostateczne.

Świadectwa podpisane być mają przez przewodniczącego i wszystkich egzaminatorów a według okoliczności przez komisarza rządowego i potwierdzone pieczęcią komisji egzaminacyjnej.

Świadectwa egzaminacyjne wydawane być mają jedynie w języku wykładowym szkoły głównej.

§. 33.

Jeżeli uczeń, zanim zda z powodzeniem pierwszy egzamin rządowy, uczęszczał na wykłady lub ćwiczenia, które podług planu nauk należą do wyższego niż trzecie półroczia, może mu to być policzone w celu przypuszczenia do drugiego egzaminu rządowego tylko w tym razie, jeżeli w najbliższym terminie nadzwyczajnym zdał z powodzeniem pierwszy egzamin rządowy.

§. 34.

Przeciwko terminowi do ponowienia egzaminu rządowego przez komisję egzaminacyjną wyznaczonemu, niema odwołania.

§. 35.

Gdyby kto wyłudził przypuszczenie do egzaminu rządowego a w szczególności gdyby kandydat odrzucony wyłudził przypuszczenie do ponowienia egzaminu przed terminem wyznaczonym, albo u innej nie właściwej komisji, albo w jakikolwiek inny sposób obszedł zarządzenia niniejszem wydane, nietylko egzamin, choćby z dobrym skutkiem złożony, jest nieważny, lecz nadto kandydat taki, niezawisłe od wszelkich innych następstw dotyczących go na zasadzie ustaw karnych, jeżeli jeszcze odbywa nauki w szkołach głównych, może być wykluczony na pewien czas lub na zawsze ze wszystkich szkół głównych technicznych i ze szkoły głównej ziemiaństwa.

§. 36.

Każdy kandydat do egzaminu opłacić ma przed złożeniem egzaminu takse, którą ustanawia się w kwocie dziesięć złotych od egzaminu rządowego ogólnego a w kwocie dwadzieścia złotych od egzaminu zawodowego.

Takse z dołączeniem kwoty na stępel do świadectwa egzaminacyjnego*) płaci się od pierwszego egzaminu rządowego u przewodniczącego, od drugiego egzaminu rządowego u prezesa komisji egzaminacyjnej za potwierdzeniem odbioru. Takse całkowitą obowiązani są złożyć także ci uczniowie, którzy na podstawie złożonych pomyślnie egzaminów z pojedynczych przedmiotów uwolnieni zostali całkiem lub po części od zdawania egzaminów rządowych.

*) 1 zł. wal. austr.

§. 37.

Kto nie złoży taksy na 24 godziny przed terminem egzaminu lub nie wykaże, iż służy mu uwolnienie od takowej, nie będzie do egzaminu przypuszczony.

§. 38.

Każdemu uczniowi zwyczajnemu, uwolnionemu w tem półroczu, w którym zdaje egzamin rządowy, od całego lub od połowy czesnego, służy już przez to samo także uwolnienie od całej taksy egzaminacyjnej lub od jej połowy.

Co do uczniów, którzy poddają się egzaminowi w ciągu czterech pierwszych tygodni półrocza, można w tej mierze uwzględnić także uwolnienie od czesnego, przyznane im w półroczu bezpośrednio poprzedzającym.

Uwolnienie służące kandydatowi w ostatniem półroczu nauk z tytułu uwolnienia od czesnego, rozciąga się także na egzamin zawodowy, który kandydat składa w ciągu następnego roku naukowego.

Kandydat składający egzamin zawodowy później, jest bezwarunkowo obowiązany opłacić takse.

§. 39.

Wszelkie uwolnienia od taksy, na jakimkolwiek tytule oparte, nie odnoszą się do egzaminów ponownych.

§. 40.

Taksy rozdzielają się z końcem każdego półrocza w równych częściach pomiędzy egzaminatorów;

przewodniczący i każdy profesor, który na egzaminie zawodowym kieruje egzaminem praktycznym, dostawać mają po dwie części.

Postanowienia szczególne, dotyczące się abiturjentów szkoły inżynieryi i budownictwa, którzy starają się o upoważnienie także na polu techniki kultury.

§. 41.

Kandydaci, którzy zdali z dobrym skutkiem drugi egzamin rządowy z inżynieryi i budownictwa mają być przypuszczani do egzaminu zawodowego z techniki kultury, jeżeli do prośby swojej dołączą następujące dowody:

1. świadectwo drugiego egzaminu z inżynieryi i budownictwa pomyślnie złożonego;

2. świadectwo postępu ze „stosowania geodezyi do techniki kultury“, „z nauki o machinach rolniczych“, „z budownictwa cywilnego rolniczego“, „z gospodarki rolniczej“, „z uprawy roślin“, „z gospodarstwa społecznego“, we wszystkich przypadkach z cenzurą najmniej „dostatecznie“.

§. 42.

Drugi egzamin rządowy takich kandydatów obejmować ma klimatologią, naukę prawa i administracyi, naukę o melioracyach.

§. 43.

Od egzaminu tego opłacić ma każdy kandydat takse w kwocie 15 zł., o ile na zasadzie §. 38go niniejszego rozporządzenia nie służy mu już uwolnienie od takowej.

Thun r. w.

Bylandt r. w.

Kast r. w.